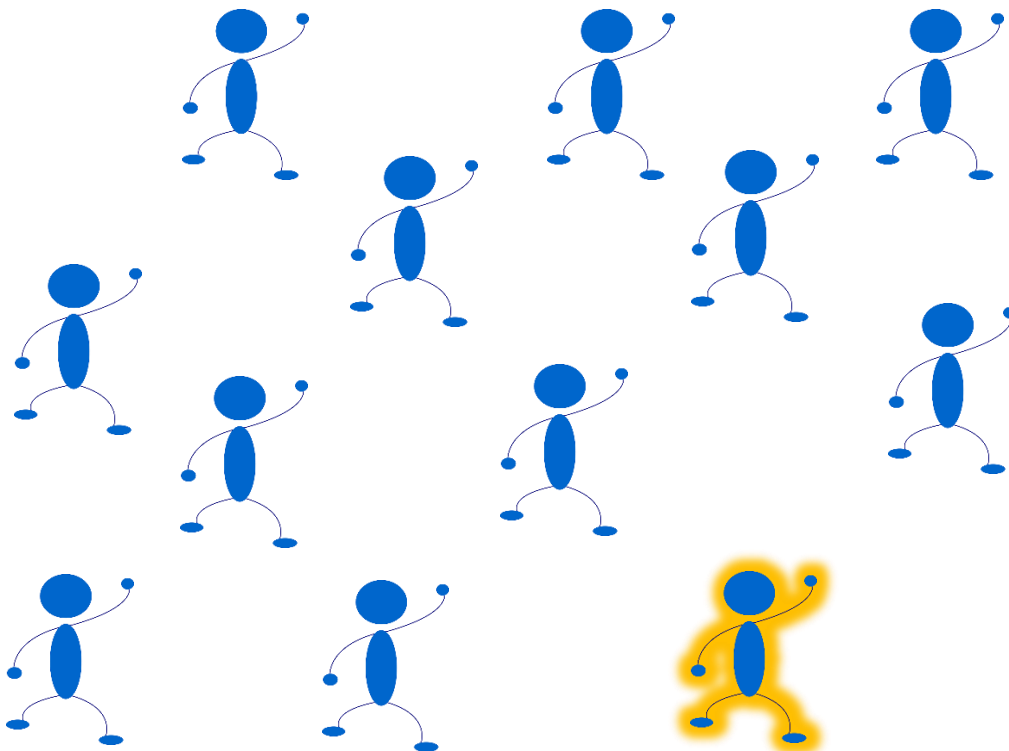

HANDLINGSPLAN FOR SKOLENÆRVÆR

FOR GRUNNSKOLENE I RISØR KOMMUNE

Nærværarbeid handler ikke om én isolert innsats, men om flere systematiske innsatser over tid. Det er derfor flere innganger til nærværarbeid. (UDIR 2020)

Det antas at ca. 10% av elevers fravær kan være knyttet til skolevegring.

(«Ser du meg», Aust-Agder Fylkeskommune)

Risør, juni 2023

Innhold

Rett og plikt til opplæring.....	3
Hva er skolevegring?	3
Risiko- og beskyttelsesfaktorer	4
Opprettholdende faktorer.....	4
Forebygging og oppfølging	5
Fravær rutiner.....	6
Fremdrift for oppfølging av bekymringsfullt fravær	7
Rammer for god samtale.....	8
Kartlegging av skolesituasjonen	9
Sjekkliste for samtale med foresatte.....	10
Sjekkliste for samtale mellom elev og kontaktlærer/helsesykepleier	11
Samarbeidsavtale	12
Referanseliste.....	13

Rett og plikt til opplæring

Alle barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring fra det kalenderåret de fyller 6 år og til de har fullført det 10. skoleåret. Rett til grunnskoleopplæring betyr at alle barn og unge har krav på å få opplæring på en offentlig grunnskole. Plikt betyr at elevene må delta i grunnskoleopplæringen (Opplæringsloven, 2015). De aller fleste barn går på skolen frivillig og uten problemer. Imidlertid finnes det barn som strever med å komme seg på skolen og som av ulike grunner får et stort skolefravær (Ingul, 2005). Forskning viser at det er en sammenheng mellom høyt fravær i grunnskolen og det å ikke fullføre videregående opplæring (Markussen et al., 2008)

Hva er skolevegring?

Fravær har mange ulike årsaker, og i tillegg kan det være flere årsaker til enkeltelevers fravær som gjør bildet komplekst. Noen av årsakene er knyttet til diagnoser, andre til psykisk helse og noen til mobbing og skolemiljø.

Elever som er borte fra skolen er en heterogen gruppe. Grunnene til fravær er ofte komplekse. Når problemet varer over tid, øker kompleksiteten, og et stort antall fagpersoner blir til slutt involvert (Havik, 2018:13)

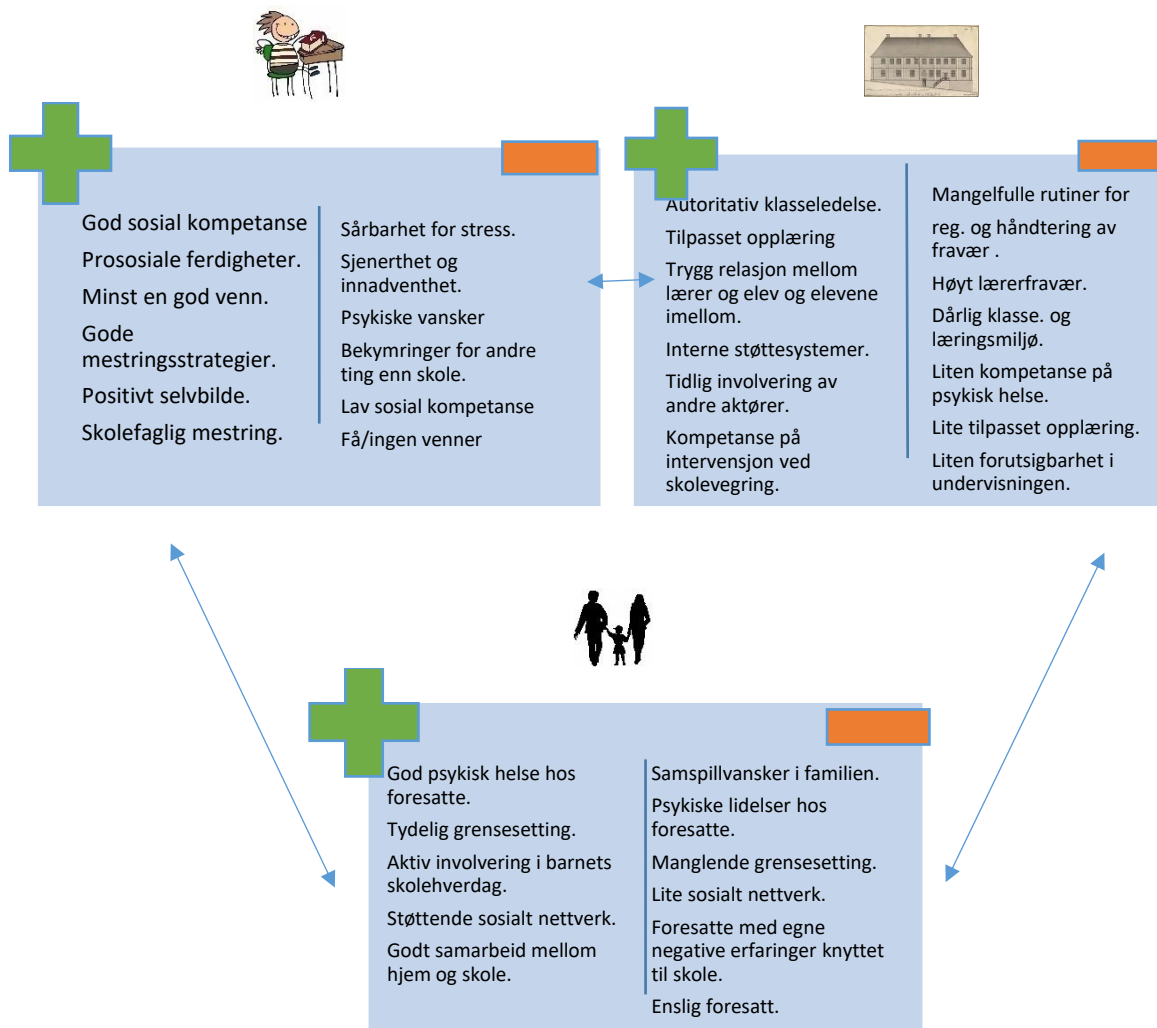
Det er vanlig å skille mellom to hovedformer for skolefravær; skulk og skolevegring. Begrepet skulk blir da gjerne brukt om ugyldig fravær der årsakene peker i retning av atferdsvansker, uten at det nødvendigvis foreligger psykiske vansker. Skulkeren vil ikke gå på skolen. Skolevegring derimot blir brukt når det er elever som har store vansker med å møte på skolen som følge av emosjonelt ubehag. På den måten skiller skolevegreren seg fra skoleskulkerne ved at de ønsker å være til stede på skolen, men av ulike grunner ikke klarer det (Aarebrot- Heistad et al., 2006).

For raskt å kunne oppdage skolevegring må en vite hva man skal se etter. Beskrivelser av skolevegring i form av definisjoner og risikofaktorer gir et grunnlag for å gjenkjenne skolevegring hos elever. To ledende forskere på området definerer skolevegring som «vegring initiert av barnet mot å gå på skolen, bli der hele skoledagen, eller en kombinasjon av begge» (Kearney og Silverman, 1996: 345). Sagt med andre ord så foreligger skolevegring når minst én av følgende punkter er oppfylt (Kearney og Albano, 2000).

Risiko- og beskyttelsesfaktorer

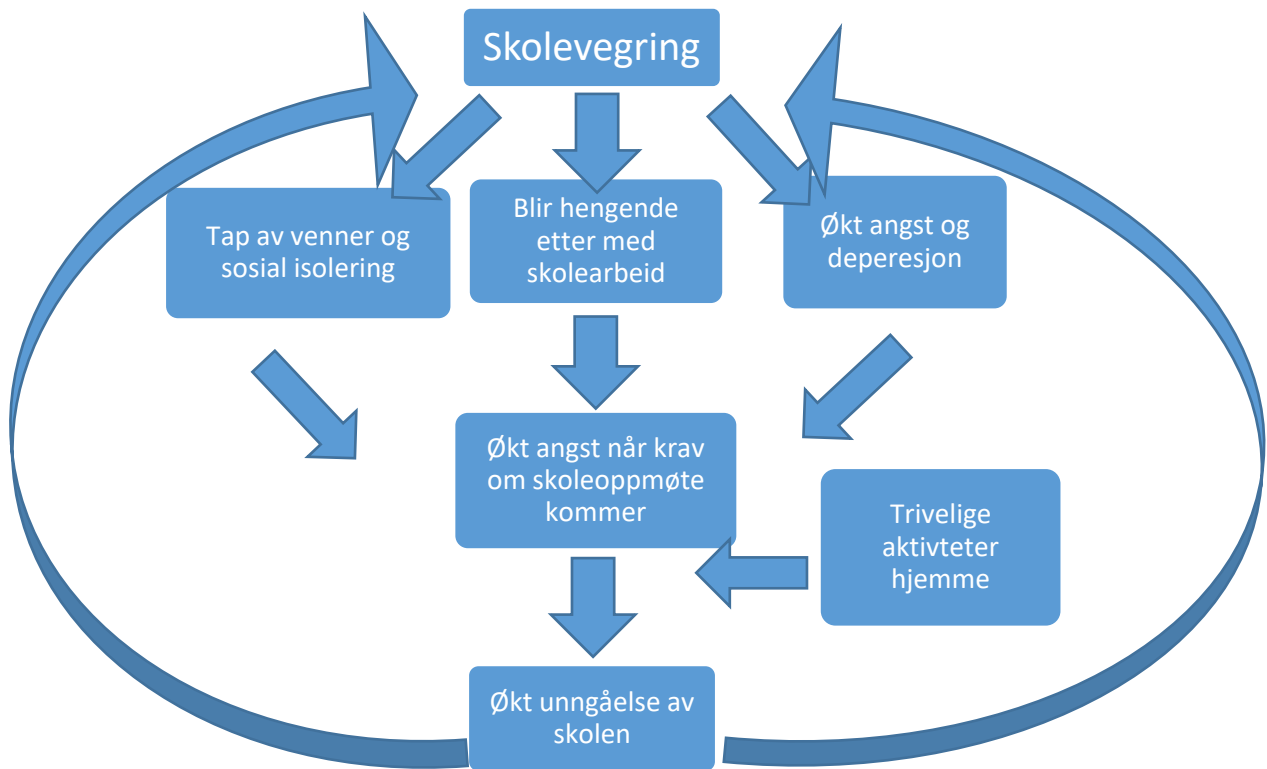
Skolevegring kan oppstå gjennom hele det opplæringspliktige løpet, men det er en økt risiko i forbindelse med skolestart og overganger, slik som ved overgang til ungdomsskolen, ved skolebytte og etter ferier eller sykefravær (Ingul, 2005). **Innsatsen må i første rekke handle om forebygging der ressurser blir brukt på tiltak som gjelder alle elever** (Kearney og Graczyk, 2014). Dersom skolevegring varer over tid vil atferden ofte bli mer fastlåst, og tilleggsproblematikk kan oppstå.

(III. etter Kearney, 2001 og Ingul, 2005)

Opprettholdende faktorer

Egenskaper ved eleven, skolen og hjemmet kan ha ulik tyngde som utløsende og/eller opprettholdende faktorer i utvikling av skolevegring hos den enkelte elev. De er ikke avhengige av hverandre, men kan fungerer i samspill over tid. Det å være borte fra skolen over tid gjør at eleven blir sosialt isolert og mister tilhørighet til jevnaldrende. Eleven blir gjerne hengende etter med skolearbeidet og får heller ikke avkreftet negative tanker om det å være på skolen. Over tid kan eleven oppleve økt angst og depresjonsfølelse (Solheim et al., 2009)

Modell oversatt fra Thambirajah et al. (2008:32)

Helsefremming, forebygging og oppfølging

Skolene skal jobbe kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til alle elever (jfr. Oppl. §9A-3). Universelle helsefremmende og forebyggende tiltak skal gjelde alle elever, og det er her det må settes inn mest ressurser, jamfør forebyggingsparadokset. I det forebyggende arbeidet vil skolenes plan for et godt skolemiljø [Plan for et godt skolemiljø](#) og plan for sosial kompetanse [Plan for sosial kompetanse](#) være sentrale.

Et godt samarbeid mellom hjem og skole virker fremmende for skolenærvær. Foresatte må oppleve skolen som tilgjengelig og at det er en åpen og tett dialog. Informasjon må deles med de foresatte og i saker der eleven har et bekymringsfullt fravær må alle arenaer kartlegges og de vanskelige spørsmålene stilles. Skolen, som den profesjonelle part, har et ekstra ansvar for å ivareta samarbeidet og et fremtidsrettet fokus.

Forskning vektlegger en tettere kobling mellom helse og skole i arbeidet med elever som har utviklet høyt fravær jfr. Meld. St. 6 *Tett på – tidlig innsats....*, mål for tverrfaglig samarbeid s. 78 og s. 83. BTI modellen og handlingsveilederen er viktige verktøy i arbeidet med å følge opp fraværssaker.

For at skolen skal kunne settes inn riktige tiltak, må det gjøres en grundig kartlegging i forkant. I kartleggingen er det viktig å vite hvor mye eleven har vært borte; hyppigheten; hvilke type timer og situasjoner eleven har vært borte fra; opplever eleven skolemiljøet som trygt og godt; elevens faglige og sosiale kompetanse; elevens relasjoner til barn og voksne; forutsigbarhet; hva forsøkt tidligere; hjemmeforhold m.m.

Tiltak ved skolevegring krever mye skreddersøm. Elever, skoler og familier kan være forskjellige og tiltak må tilpasses deretter. Et viktig mål er at eleven skal hjelpes til å være på skolen i størst mulig grad. Da handler det ofte om å fjerne hindringer som er for store, som f.eks. senke kravene til eleven i situasjoner/fag/aktiviteter og trappe opp ettersom eleven viser mestring. Tiltakene må styrke

elevens følelse av å være verdifull i relasjon til skolens fellesskap. Tiltak må lages med utgangspunkt i at eleven er en ressurs. *Skolevegning er et relasjonelt problem, der samhandling mellom de som er rundt eleven ikke fungerer. Tiltak må derfor bygge på relasjon, mestring trygghet og tilhørighet.*

Forebygging handler særlig om skolens rutiner knyttet til fraværstføring, rutiner for oppfølging av fravær, samt hjem-skole-samarbeid. Både skolen som system og hver enkelt lærer kan bidra til å forebygge at elever utvikler alvorlig skolefraværproblematikk.

Fraværstrutiner

Gode systemer for oppfølging og registrering av fravær er avgjørende for tidlig oppdagelse og intervensjon ved skolevegning. Mange elever som utvikler skolevegning, har hatt mye sporadisk fravær over tid før vegningen blir alvorlig (Ingul 2005). Det er derfor viktig å være oppmerksom på fravær i form av enkelttimer eller dager. Alt fravær i Risørskolen skal registreres i Visma flyt.

Skolens rutiner er kjent og lett tilgjengelig for skolens lærere, elever og foresatte. Retningslinjene legges ut på skolens hjemmeside og står i skolens infohefte.

Rektor går gjennom rutinen med ansatte og i skolens rådsorganer. Kontaktlærer / rektor informerer foresatte på foreldremøter ved skolestart. Kontaktlærer går gjennom rutinen med elevene

1. FØRING AV FRAVÆR:

- a. Kontaktlærer er ansvarlig for at elevens fravær er oppdatert minimum en gang per. uke i skolens fraværssystem (Visma flyt)
- b. Timelærer må daglig føre fravær inn i skolens fraværssystem (Visma flyt)
- c. Vikarer som ikke har tilgang til Visma flyt noterer ned fravær slik at kontaktlærer kan oppdatere.
- d. Kontaktlærer eller timelærer registrerer fravær når eleven forlater skolen etter først å ha møtt frem.

2. KONTAKT MELLOM SKOLE OG HJEM VED FRAVÆR:

- a. Foresatte skal skrive melding ved alt fravær
- b. Foresatte skal sende melding til skolen 1. fraværst dag
- c. Dersom foresatte ikke tar kontakt, skal kontaktlærer ta kontakt med foresatte for å få avklart fraværet. Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen.

3. RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGING AV FRAVÆR:

- a. Kontaktlærer har en grundig gjennomgang av fraværstregistrering for klassen ved månedsskifte.
- b. Ved fravær av **3** enkelttimer og / eller **3** enkeltdager på en måned; **10** enkeltdager med fravær på et halvt år; eller når eleven møter opp på skolen/ timen, men forlater den igjen mer enn **3** ganger på en måned, uten gyldig grunn, følges Handlingsplanen for oppfølging av bekymringsfullt fravær.

Fremdrift for oppfølging av bekymringsfullt fravær

Handlingsplanen for skolenærvær iverksettes ved bekymringsfullt høyt fravær, som ikke kan forklares ut fra vanlig sykdom eventuelt bekreftes av lege. Fraværet kan være sammenhengende eller enkelt dager / enkelttimer over en periode.

Handlingsplan

Hvem	Hva	Tid
Kontaktlærer / lærer	Tar bekymringen opp på teamet	Etter samlet fravær på 3 dg mnd / 10 dager ½ år.
Kontaktlærer	Ringer hjem, avtaler oppfølging	Umiddelbart
Kontaktlærer	Informerer ledelsen	Umiddelbart
Ledelsen i samarbeid med kontaktlærer	Avtale oppfølging BTI – handlingsveiler https://www.risor.kommune.no/tjenester/oppvekst/tverrfaglig-innsats-for-barn-og-unge-bti/bti-handlingsveileder-skole/ Kartlegging/observasjonslogg	Innen 1 uke
Kontaktlærer	Møte med foresatte og elev Avklare årsaker til fraværet. Hva kan skolen gjøre? Hva kan hjemmet gjøre? Avtale event. konkrete tiltak, samarbeidsavtale. Avtale nytt møte. Gi informasjon om andre instanser ved behov. Vurdere opprettelse av BTI stafettlogg. Husk samtykkeskjema. <i>Møtereferat lagres som elevsak i P360/ Wisma sikker sak</i>	Innen 2 uker
Interne møter Trinnet Ledelsen rep. fra ress./ spes.ped team	Kartlegging/observasjon Vurdere tiltak på bakgrunn av kartlegging. Dersom det fremkommer forhold som gir grunn til tiltak etter opplæringsloven § 9A-3, skal tiltak avtales i en aktivitetsplan. Husk barnets stemme / rett til å bli hørt.	Fortløpende
Kontaktlærer Ledelse og event. ressursteam	Møte med foresatte og elev. Avtale konkrete tiltak, eventuelt evaluere og justere tiltak. Gi informasjon om event andre instanser hvis det ikke er gitt tidligere. (Helsesykepleier, fastlege, PPT). Vurdere opprettelse av BTI stafettlogg. Husk samtykkeskjema <i>Møtereferat og eventuelt plan lagres i P360/ Wisma sikker sak</i>	Avtale etter første møte
Kontaktlærer Ledelse og repr fra ressursteam	Planleggingsmøter Vurdere tiltak, organisering og eventuelt kontakte andre instanser. Forslag til plan for veien videre	Etter avtale
Kontaktlærer Ledelse og repr fra ressursteam.	Møte med foresatte og elev Bli enige om fremdriftsplan og utarbeide en samarbeidsavtale mellom hjem og skole. <i>Møtereferat lagres i P360/ Wisma sikker sak.</i>	Etter avtale
Kontaktlærer Ledelse og repr fra ressursteam	Møte med foresatte og elev Evaluering av tiltak. Vurdere videre henvisning (PPT/ABUP/kommunepsykolog) <i>Møtereferat lagres i P360/ Wisma sikker sak</i>	Innen 4 uker etter igangsatte tiltak

Rammer for god samtale

Planlegging	<ul style="list-style-type: none"> • Sørg for gode fysiske rammer for samtalen. Velg et møterom der dere ikke blir forstyrret og avtal på forhånd hvor lang samtalen skal være. • I forkant av samtalen må det avklares hvorvidt eleven skal være med. Hvis eleven ikke er deltaker er det viktig at eleven opplever å få god informasjon om hva som blir sagt og gjort, og hvorfor. • Forbered deg godt. Forhør deg i forkant av møtet med andre lærere eleven forholder seg til, assistenter, ansatte på SFO, eventuelt andre som kan bidra med viktig informasjon. • Ta høyde for følelsesmessige reaksjoner hos foresatte og elev. Bekreft og anerkjenn følelsene uten å gå i forsvar.
Samtalens start	<ul style="list-style-type: none"> • Start med å informer om at formålet med samtalen er å dele skolens bekymring for elevens skolefravær. • Gi en konkret tilbakemelding om omfanget av fravær. Informer om at skolen har rutiner for oppfølging av alvorlig skolefravær og at dette innebærer informasjon til skolens ledelse. Det gjennomføres i tillegg en samtale med målsetting om å komme frem til tiltak som vil redusere elevenes skolefravær. • Informer om at foresatte har ansvar for at eleven kommer på skolen. Eleven har en opplæringsplikt, og foresatte har ansvar for at foresatte får gitt denne opplæringen. Det kan være nyttig å vise foresatte handlingsplanen for skolenærvær og eventuelt gi dem en kopi.
Samtalens innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Se egne skjema (sjekkliste)
Samtalens avslutning	<ul style="list-style-type: none"> • Gi en kort oppsummering av samtalen. Avtal veien videre. • Avklar tydelige rammer for videre kontakt: avklar hyppighet for kontakt, bli enige om bruk av visma/sms/epost/ telefontid • Dersom årsakene til fraværet har kommet tydelig frem kan samarbeidsavtalen allerede nå brukes til å utarbeide og avtale konkrete tiltak. Dersom samarbeidsavtalen fylles ut og tiltak iverksettes, skal et evalueringsmøte avholdes innen fire uker. • Dersom det er behov for ytterligere kartlegging eller det ikke er tydelig hvilke tiltak som bør iverksettes, <i>avtales nytt møte</i>.
Etter samtalen	<ul style="list-style-type: none"> • Har du som lærer gjort deg noen tanker om hvilke faktorer som kan være utløsende og opprettholdende for problematikken? • Om det kommer frem opplysninger som gjør at situasjonen er krevende eller fastlåst, ta det opp med skolens ledelse. Vurder om saken bør drøftes i skolens Ressursteam, og om ledelsen og representanter fra ressursteam er med på neste møte. • Skriv referat og send kopi til foresatte. Referatet legges i elevmappen i P360.

Kartlegging av skolesituasjonen

Kartlegging av skolesituasjonen	Notater
Fravær og vegringsatferd hos eleven. (Varighet, hyppighet av fravær, fraværsmønster, hele dager, enkelttimer, aktiviteter. Mønster av vegringsatferd uten fravær, dvs. at eleven forsøker å unngå enkelte fag, situasjoner, personer, aktiviteter.)	
Har eleven tidligere i skoleløpet hatt mye fravær eller vist vegringsatferd?	
Opplever eleven skolemiljøet, skoleveien og fritiden som trygg og god?	
Vurdering av skolefaglig kompetanse og sosial kompetanse. Fag/områder der eleven viser mestring eller trivsel? Fag/ områder der eleven har utfordringer?	
Er det situasjoner hvor eleven klarer å møte på skolen eller delta i aktiviteter som eleven vanligvis har vansker med å delta i? Hvorfor gikk det bra denne gangen?	
Hvilke viktige voksenrelasjoner har eleven på skolen og hvordan fungerer disse?	
Hvilke viktige relasjoner har eleven til jevnaldrende på skolen, eventuelt andre elever på skolen?	
Er skoledagen organisert, strukturert og forutsigbar for eleven?	
Hvilke tiltak er prøvd ut på skolen, og hvordan har dette fungert?	
Hvilke tiltak er igangsatt i hjem-skolesamarbeidet og hvordan har disse fungert?	
Forslag til tiltak:	

Sjekkliste for samtale med foresatte

Informasjon fra foresatte	Notater
Foresattes opplevelse av elevens generelle trivsel på skolen og fritiden?	
Foresattes beskrivelse og forståelse av elevenes vansker. Tenker foresatte at det kan dreie seg om skolevegring, eller er det andre forklaringer?	
Beskrivelse av eventuell vegringsatferd i hjemmet. (Er det vanskelig å få eleven til å gjøre seg klar til å gå på skolen om morgenen, eller har eleven fysiske plager i forbindelse med krav om skoleoppmøte, men er ellers frisk?)	
Hva gjør eleven når han/hun ikke er på skolen? (dataspill, besøk, ekstra oppmerksomhet, treffer venner skolearbeid etc.?)	
Helsemessige forhold av betydning for elevens fungering og fravær (evt. Sykehistorie, søvnrytme, matlyst, hodepine, magesmerter etc.).	
Har det skjedd plutselige endringer eller belastninger i familien som kan settes i forbindelse med elevens vansker? (slilsmisse, flytting, søsken, sykdom, annet?)	
Er det situasjoner der eleven klarer å møte på skolen eller delta i aktiviteter som eleven vanligvis har vanker med å delta i? Hvilke tanker har foresatte om hva som gjorde at det gikk bra i situasjonen?	
Foresattes ansvarsfordeling når det gjelder å følge opp skole og skoleoppmøte?	
Eventuelle andre instanser som er involvert i familien?	
Eventuelt andre støttespillere i familiens nettverk?	
Hvilke tiltak er forsøkt i hjemmet og hvordan har disse fungert? (morgenrutiner, bytte av roller mellom foresatte, samtale med eleven, annet?).	
Foresattes ønsker og mål for elevens fremtidige fungering?	
Forslag til tiltak:	

Sjekkliste for samtale mellom elev og kontaktlærer/helsesykepleier

Informasjon fra eleven	Notater
Hvilke fag, situasjoner, eller aktiviteter på skolen er det eleven liker?	
Er det fag, situasjoner eller aktiviteter på skolen eleven opplever som vanskelig eller ubehagelig? (Lese høyt, svare på spørsmål foran klassen, ha prøver, kroppsøving, eksponering i grupper, snakke med voksne, be om hjelp, samarbeid med andre elever, bruke toalettet, spise i klassen, dra hjemmefra, forlate foresatte, skoleveien?)	
Har eleven vonde følelser knyttet til noen av situasjonene ovenfor, eller generelt i forhold til skolesituasjonen? Hva slags følelser dreier dette seg om? (Trist, redd, flau, nervøs, engstelig, sint)	
Har eleven vonde tanker knyttet til noen av situasjonene ovenfor, eller generelt i forhold til skolesituasjonen? Hva er det eleven tenker? (Bekymringer, negative forventninger, tanker om hva som er skummelt eller vanskelig?)	
Opplever eller har eleven opplevd fysiske plager de siste 3 måneder? (Hodepine magesmerter etc.)	
Har eleven andre bekymringer eller har eleven opplevd noe utenom skolesituasjonen som eleven er opptatt av?	
Blir eleven plaget eller krenket på skolen, skoleveien eller fritiden?	
Er det situasjoner eller aktiviteter utenfor skolen, i skoletiden, som gjør det fristende for eleven å ikke møte opp? (Dataspill, venner, shopping, mat, andre hyggelige ting som skjer hjemme?)	
Hvilke lærere eller andre voksne på skolen har eleven et godt forhold til, eventuelt et negativt forhold til?	
Er det situasjoner hvor eleven klarer å møte på skolen eller delta i aktiviteter som som eleven vanligvis har vansker med å delta i? Hva var det gjorde at det gikk bra?	
Er skoledagen oversiktlig og forutsibar for eleven? (Har eleven oversikt over skoledagen og skoleuka, hvilke lærere/assistenter som er i de ulike timene, hvem kan eleven gå til dersom det er behov for en samtale etc.)	
Elevenes ønsker og mål for hvordan skolesituasjonen skal være?	
Forslag til tiltak:	

Samarbeidsavtale

<p>Samarbeidsavtale mellom elev, foresatte, skole og eventuelt andre involverte</p> <p>Sted, dato:</p> <p>Tilstede ved utarbeidelsen :</p>	
<p>Langsiktig mål for samarbeidet:</p>	
<p>Delmål og tiltak:</p> <p>Hvert delmål vil innebære økt utfordring for eleven. Delmålene skal tilrettelegge for mestring. Spesifiser hvor lenge hvert delmål skal gjelde. Spesifiser for eksempel fag/situasjoner/dager der eleven deltar eller elevens behov for tilrettelegging eller støtte i utfordrende situasjoner.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delmål 1: <p>Tiltak A</p> <p>Tiltak B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delmål 2: <p>Tiltak C</p>	<p>Ansvarlig:</p> <p>Alle involverte parter skal ha sine ansvarsområder. Spesifiser ansvar for tiltak hos kontaktlærer, ledelse, foresatte, elev og andre involverte parter.</p> <p>Delmål 1:</p> <p>Tiltak A</p> <p>Tiltak B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delmål 2: <p>Tiltak C</p>
<p>Plan B :</p> <p>Hvis eleven ikke klarer å møte som avtalt skjer dette: Spesifiser hvem som gir informasjon / ringer hvem, og hvem som gjør hva for å tilrettelegge for elevens deltagelse.</p>	<p>Ansvarlig:</p>
<p>Signatur på avtalen:</p> <p>Elev: Foresatt: Foresatt: Kontaktlærer: Andre:</p>	
<p>Evalueringsmøte, dato og klokkeslett:</p> <p>(I møtet evalueres effekten av tiltakene, ny avtale skrives ved behov)</p>	

Referanser

Aarebrot Heiestad, A., Malming M.R.; Pettersen, M, Utvik, T.B. (2006) *Skolenekting. I: Spesialpedagogikk*, nr. 1, 36-43

Aust- Agder Fylkeskommune (2016) *Ser du meg? Psykisk helse og læring –en veileder for ansatte i skolen.* https://issuu.com/austagderfk/docs/aafk_psykisk-helse_opplag-2

Havik, T (2018): *Skolefravær. Å forstå og håndtere skolefravær og skolevegring.* Gyldendal akademiske.

Ingul, J. M. (2005) *Skolevegring hos barn og ungdom. I: Barn i Norge. Se meg! Årsrapport om barn og unges psykiske helse, Voksne for barn* <https://vfb.no/artikler/barn-i-norge-2005/>

Kearney, C.A. (2001). *School refusal behavior in youth. A functional approach to assessment and treatment.* Washington: DC: American Psychological Association

Kearney, C.A., Graczyk, P. (2014): *A Response to Intervention Model to promote School Attendance and Decrease School Absenteeism.* Child Youth Care Forum, 43, 1-25

Kearney, C.A., Silverman, W.K. (1996) *The evaluation and reconsilation of taxonomic strategies for school refusal behavior.* Clinical psychology: Science and practice, 3, 339-354

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) (1998)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Stine Løvereide (2011) *Forskning om skolevegring.* Utdanningsforskning.no
<https://utdanningsforskning.no/artikler/2012/skolefravar-uten-gyldig-grunn---hva-er-den-beste-betegnelsen/>

Markussen, E., Frøseth, M. W., Løddingen, B., Sandberg, N., (2008). *Bortvalg og kompetanse Gjennomføring, bortvalg og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring blant 9749 ungdommer som gikk ut av grunnskolen på Østlandet våren 2002: Hovedfunn, konklusjoner og implikasjoner fem år etter. NIFU-rapport 2008:13.* <https://www.nifu.no/publications/968544/>

Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innstas og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>

Solheim, L., Due-Tønnesen, M., Andersen, T. G., Grønvold, H., (2009) *Skolevegring, en praktisk og faglig veileder.* Oslo kommune: Utdanningsetaten <https://docplayer.me/105754249-Handbok-for-handtering-av-skolefravaer.html>

Thambirajah, M. S., Grandison, K. J., De-Hayes, L. (2008). *Understanding school refusal. A handbook for proffesionals in education, health and social care.* London: Jessica Kingsley Publisher

UDIR (2022) Forebygge og følge opp bekymringsfullt fravær fra skolen
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/forebygge-og-folge-opp-bekymringsfullt-fravar-fra-skolen/>